Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 64. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 5-го КВІТНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 5, 1984. No. 64. VOL. XCI.

В Торонто відбулися наради СКВОР

Торонто (і.к.). — В суботу й неділю, 18-19-го лютого ц.р., Світова Координаційна Виховно-Освітня Рада відбула тут перше своє ширше засідання.

Присутні були: д-р Р. Дражньовський, Л. Крупа, Т. Горохович, В. Педенко, І. Боднарчук, колишній голова д-р Р. Трач та І. Кузів. На засіданні присутні розподілили між собою обов'язки: д-р Р. Дражньовський — голова, П. Голинський — заступник голови, Л. Крупа — секретарка, В. Педенко — відповідальний за видання каталогу підручників зорово-слухових матеріялів, мап тощо, І. Кузів — пресовий референт.

До підручникової комісії увійшли: І. Боднарчук, Т. Горохович, П. Голинський зобов'язався оживити й скоординувати світове товариство українських педагогів.

Голова Р. Дражньовський приготовив ряд важливих питань, які присутні обговорювали в подробицях. Важливіші з них: уточнення засягу праці СКВОР; координація праці в освітній ділянці; співпраця з науковими інституціями; співпраця з комісіями і радами СКВУ; співпраця з організаціями молоді; збереження й вживання української мови.

Нав'язати контакти з виховно-освітніми установами у всіх країнах зобов'язались мгр Голинський і д-р Р. Трач з дружиною Надією. Рішено видати Інформаційний бюлетень СКВОР. В. Педенко зобов'язався впорядкувати бібліографію шкільних підручників та допоміжної літератури (прозірки, мапи, фільми тощо). До співпраці зголосились Т. Горохович, І. Боднарчук, д-р Е. Федоренко. Рішено також попросити до співпраці професійних бібліотекарів д-ра В. Луцева, Любу Пендзей і Лесю Джовнс.

Бібліографія включала б також рецензії на деякі підручники та короткі замітки про кожну бібліографічну одиницю. Каталог цей конечно доповнювати.

Засідання, яке проходило в діловій атмосфері, закінчилося в полудневих годинах, в неділю, 19-го лютого.

Знайдено нові архівні матеріяли про М. Грушевського

Ню Йорк (ПС – УІТ). — Під час дослідження проф. Любомиром Винарем австрійських державних архівів у Відні віднайдено важливі архівні матеріяли, що відносяться до життя і діяльности Михайла Грушевського в Галичині і до його повороту в Україну в 1914 році.

Документи датовані 1915, 1916 і 1917 роками і включають поліційні і інші державні зізнання і судову розправу проти М. Грушевського, ведену поліційними органами і міністерством внутрішніх справ, які були інспіровані польськими шовіністичними колами в Галичині. Документи кидають нове світло на ставлення австрійських державних органів до діяльности М. Грушевського до і під час Першої світової війни.

Віднайдені документи в німецькій і польській мовах друкуються в оригіналах і в перекладі на українську мову д-ром Марком Антоновичем з відповідними примітками і впровадженням в науковому збірнику про М. Грушевського, спеціяльному випуску „Українського Історика", присвяченому 50-літтю смерти найвидатнішого українського історика і наукового діяча, збірник має появитися вліті 1984 року.

ДВІ УЧЕНИЦІ УМІ ВИСТУПЛЯТЬ В НЮ ЙОРКУ

У неділю, 8-го квітня, о год. 3:30 по полудні, дві учениці УМІ кляси Таїси Богданської, Анна Еммер і Надія Дац, виступлять в концерті, який влаштовує Ліга учителів музики Ню Йорку в КАМІ Голл, 57-ма вулиця і 7-ма авеню. Судді вибрали до програми „Ноктюрн" Шопена Ес-дур, який гратиме Анна, і „Баркаролю" Миколи Лисенка, яку виконає Надія.

Влаштовують Український культурний день у Кліфтоні

Кліфтон, Н.Дж. — Українська Православна Церква Св. Вознесіння влаштовує тут у неділю, 8-го квітня, від 1-ої год. по полудні до 7-ої год. вечора в парафіяльній залі, 635 Брод вулиця, Український культурний день.

У програмі дня, перший раз на цьому терені, покази ручних робіт і вишивок, виконаних політичними в'язнями в совєтських концтаборах зі збірки колишньої дисидентки Надії Світличної та покази образів мистців Володимира Січка і Софії Петиш, української кераміки, писанок і вишивання, а також показ писання писанок.

Під час Українського дня можна буде набути мистецькі речі. Для послуг відвідувачів — українські страви.

М. Полатайко згинула в автомобільному випадку

Піттсбурґ. — Як інформує газета „Піттсбурґ Пресс" у числі з 26-го березня ц.р., в цьому місті трапився нещасливий автомобільний випадок, у якому загинула українка, 64-річна Марія Полатайко, яка була пасажиром в автомобілі, що його вів її чоловік Осип.

Він був тяжко поранений і тепер перебуває у місцевому шпиталі. Автоводієм у другому автомобілі був 22-річний молодець Морґан Келлі, який також був легко поранений і перебуває у задовільному стані у шпиталі.

Осип Полатайко є членом Українського Народного Союзу у 96 Відділі. Крім мужа Покійна М. Полатайко залишила в жалобі двох дочок: Ярославу Комічак і Галю, та зятя адвоката Романа Комічака.

Похорони відбулися в суботу, 31-го березня, з української католицької церкви св. Івана Хрестителя на парафіяльний цвинтар. М. і О. Полатайки приїхали до З'єднаних Стейтів Америки з Надвірної в Україні.

Діловий Комітет УАГ підтримує українську науку

Філядельфія. — Колишній Діловий Комітет УАГ у Львові, а по його ліквідації Видавничий Комітет, що їх головою був о. Митрат Мирослав Харина, а секретарем Видавничого комітету по смерти інж. Евстахія Филиповича став колишній член Володимир Жовнірчук, з розпродажу ювілейних книжок УАГ (перша й друга частини), склав на наукові потреби ФКУ в Гарварді 500 доларів, на фонд НТШ з нагоди його 110-річчя 250 доларів і для УВУ,

на видання історії України чужими мовами 250 доларів, а на цілі СФУЖО 100 доларів.

УНСОЮЗ ПРОДАВ В БЕРЕЗНІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА 1,157,000 ДОЛЯРІВ ДЛЯ 181 ЧЛЕНА

Джерзі Сити, Н. Дж. — З Організаційного Відділу УНС інформують, що секретаті й інші відділові урядовці придбали в березні 181 члена, забезпеченого на 1,157,000 долярів. Ця сума забезпечення є рекордовою, бо це перший раз в історії Союзу в одному місяці продано забезпечення на таку високу суму.

В минулому році в березні придбано 243 члена, які були забезпечені на загальну суму 505,000 долярів. Придбанню тоді тих 243 членів допомогла „акція подвоєння забезпечення без лікарського бадання". Тому що березень був останнім місяцем тієї акції, то більшість секретарів старалися її якнайкраще виконати.

Згадуючи про поважні суми забезпечення нових членів, слід додати, що січень — перший місяць ювілейної організаційної кампанії, дав добрий початок. В січні придбано 190 нових членів, забезпечених на 1,030,000 долярів, в лютому придбано 203 члени, забезпечених на 852,000 долярів і тим самим за перший квартал ювілейного року продано в загальному на 3,039,000 долярів союзового забезпечення.

Придбання в березні 181 нового члена є заслугою в першу чергу багатьох секретарів й інших відділових урядовців. Першуном березня є голова Пассейкської Округи і голова 42-го Відділу Іван Хомко, який придбав 10 нових членів. Секретар 360-го Відділу Йосиф Гаврилюк придбав 9 членів, головний радний і голова 231-го Відділу Василь Пастушок придбав 7 членів, по 6 членів придбали секретар 34-го Відділу інж. Лев Блонарович, забезпечивши їх на 325,000 долярів, і голова Округи Вунсакет та секретар 206-го Відділу Леон Гардінґ. Секретарка 259-го Відділу Юлія Ґуґлик придбала 5 членів, а по 4 члени придбали: секретар 57-го Відділу Михайло Савків, головний радний, голова Округи Піттсбурґ і секретар 161-го Відділу Андрій Джула, секретарка 292-го Відділу Стелла Федик і секретар 442-го Відділу Семен Левицький. По 3 члени придбали: голова Чикаґської Округи і секретар 51-го Відділу Михайло Ольшанський, секретар 59-го Відділу Тарас Сливінський, секретар 83-го Відділу Андрій Кушнір, секретар 168-го Відділу Іван Бабин, секретар 194-го Відділу Михайло Юзенів, секретар 217-го Відділу Степан Приймак, головний радний, голова Рочестерської Округи і секретар 316-го Відділу Володимир Гавриляк, секретар 385-го Відділу Мирон Крамарчук і секретар 439-го Відділу Володимир Зацерковний. По 2 члени придбали: секретар 42-го Відділу Іван Блиха, секретар 113-го Відділу Френк Коземчак, секретар 163-го Відділу Теодор Дуда, секретар 174-го Відділу д-р Атанас Слюсарчук, секретар 222-го Відділу мгр Ярослав Кришталович, секретар 242-го Відділу Йосиф Чабан, секретар 261-го Відділу Петро Аркотин, секретарка 269-го Відділу Христина Фуга-Ґербеги, секретар 317-го Відділу Микола Велич, голова Філядельфійської Округи і секретар 375-го Відділу Петро Тарнавський, секретар 402-го Відділу Яків Бурій, секретарка 409-го Відділу Дженет Боланд, секретар 419-го Відділу проф. Іван Телюк, секретар 424-го Відділу інж. Володимир Трипупенко, секретар 441-го Відділу Дмитро Заневич, головна радна, голова Монтреальської Округи і секретарка 465-го Відділу Текля Мороз, секретарка 472-го Відділу Стефанія Кочій і секретар 488-го Відділу ОлександерЛіневич.

Пишучи цю вістку, Організаційний Відділ пригадує, що секретарі й інші відділові урядовці, які мали придбаних нових членів в останніх трьох місяцях, повинні робити заходи, щоб і в квітні зорганізувати бодай по одному членові з життьовим або терміновим забезпеченням і тим самим законкваліфікуватись до виграші одної з 15-ох грошових нагород. Грошові нагороди є в сумі від 100 до 500 долярів на загальну суму 2,500 долярів.

За придбання 181 члена в березні і забезпечення їх на 1,157,000 долярів Екзекутивний Комітет висловлює щиру подяку й признання всім згаданим у цій вістці, як також і тим, що придбали лише по одному членові, про яких не було згадки.

В ювілейному році Батька-Союзу в пошані до піонерів працюймо, як одна велика союзова родина для завершення нашої цьогорічної мети, а саме: придбання 4,000 нових членів, забезпечених на 11,000,000 долярів, — закликає Екзекутива УНСоюзу.

У СВІТІ

СОВЄТСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ зустрілася в понеділок, 2-го квітня, з міністром закордонних справ Ливану. Після зустрічі речник совєтської делеґації вітав скасування ливансько-ізраїльського договору про виведення військ як важливий крок до миру. Офіційні представники Ливану вважають, що прибуття совєтської делеґації може означати появу нового зацікавлення Москви Ливаном після виводу міжнародних збройних сил з цієї країни. Совєтський речник повідомив також, що совєтська делеґація зустрічався також з іншими мусулманськими лідерами, включаючи лідера друзів Валіда Джумблята.

ЗАХІДНІ КОРЕСПОНДЕНТИ повідомили з Ливану, що ізраїльська артилерія обстріляла палестинські та сирійські становища в долині Бекаа. Кореспонденти повідомляють, що місцеві мешканці вже думали, що розпочалася нова війна між Ізраїлем і Сирією. В Бейруті повідомили про артилерійський двобій між сирійцями та ізраїльцями, але в дійсності ні сирійці, ні палестинці не відповідали на ізраїльський вогонь. Ізраїль заявив, що обстріл був відповіддю на постійні напади на ізраїльських вояків у цьому районі. Обстріл продовжувався декілька годин і був найсильніший за цілий рік.

ПРЕЗИДЕНТ ЧІЛЕ Авґусто Піночет звільнив двох своїх міністрів економіки в рамках перебудови свого кабінету міністрів. Така реорганізація уряду генерала Піночета викликана, вважають дипломатичні спостерігачі, постійними і всезростаючими протестами чілійського населення проти військового режиму Піночета. На місце звільненого міністра фінансів банкіра Карльоса Касереса був призначений Люїс Ескобар Серба, а міністра економіки Андреаса Рассікота замінив колишній міністер житлового будівництва Модесто Кальядос.

ТЕРОРИСТИ СІКХИ вбили в понеділок, 2-го квітня, ґіндуського лідера опозиції в Амрітсарі, священному місті сікхів, у північному стейті Індії Пунджабі, а товпи ґіндусів у відплату напали на автобуси з сікхами. День перед тим здавалося, що після проголошення центральним урядом готовости внести відповідну поправку до конституції, яка проголошувала б сікхізм окремою релігією, міжрелігійний конфлікт припиниться. Але, виявилося, цього мало, сікхи домагаються чогось більше.

КИТАЙ ЗАЯВИВ У понеділок, 2-го квітня, що його артилерія обстріляла в'єтнамські прикордонні становища, знищуючи командний пост і два артилерійські становища. Китайці сказали, що їх обстріл здійснено у відплату за в'єтнамські провокації вздовж спільного кордону. Це був перший обстріл китайською артилерією в'єтнамської території за цілий рік, який послідував після китайських обвинувачень, що в'єтнамці порушили китайський кордон понад 30 разів минулого місяця.

СОВЄТСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ-винищувач підводних човнів, який патрулює в Південнокитайському морі, минулого тижня вистрелив вісім попереджуючих стрілів по фреґаті військовоморських сил ЗСА. Декілька вистрілів прямо потрапили у фреґату. Департамент оборони повідомив, що совєтський 42,000-тонний пароплав „Мінськ", найбільший такого типу в совєтській військовій фльоті, плавав у Південнокитайському морі, а за ним плила у міжнародних водах американська фреґата „Гаролд Е. Голт", коли стався згаданий інцидент. Офіційні представники Департаменту оборони не подали дальших подробиць інциденту, лише заявили, що американська фреґата не відповіла на провокацію.

В АМЕРИЦІ

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР Вілліям Френч Смит найменував спеціяльного прокуратора в особі відомого адвоката Джейкоба Стайна для докладної перевірки закидів сенатської Юридичної комісії проти Едвина Міса, якого президент Роналд Реґен найменував на становище ґенерального прокуратора зараз таки після резиґнації з цього посту В. Смита. Спеціяльний прокуратор матиме повне право і можливість перевірити усі закиди висунені проти Міса не тільки фінансово, але також морального і політичного порядку.

ЛАВА ПРИСЯЖНИХ визнала винним за закривання фінансових операцій перед Урядом й інших недозволених торговельних трансакцій конґресмена Джорджа Гансена, республіканця з Айдаго. Гансен є першою обраною в публічному голосуванні особою, яка була засуджена на підставі закону з 1978 року про порушення етики урядових осіб. Він може бути засуджений на п'ять років тюрми і 10,000 долярів грошової кари за кожне обвинувачення. Справу конґресмена Дж. Гансена правдоподібно розглядатиме також комісія етики в Палаті Репрезентантів.

ЗЛОВЛЕНИЙ ПОЛІЦІЄЮ злочинець-втікач Ґері Калгун навів службовців Федерального Бюра Інвестиґацій (ФБІ) на сліди цілого кубла злочинців, які займалися підробленням і фальшуванням документів, включно з виказками ФБІ, судовими дозволами про обшуки в приватних помешканнях тощо. Все це вони плянували використовувати проти торгівців наркотиками, які, як відомо, розпоряджають великими сумами грошей в готівці і наркотиках, та проти інших фінансових інституцій. Поліція і ФБІ арештували змовників і зліквідували машинерію, при допомозі якої вони приготовлялися до численних грабунків.

ПРИВАТНІ ТУРИСТИ до Совєтського Союзу, які там зустрічалися з високими офіційними речниками кажуть, що совєти хочуть якось повернутись до переговорів, метою яких є зредукувати міжконтинентальні нуклеарні ракети, але вони, мовляв, хочуть повернутися з „лицем", тобто бажають якоїсь офіційної заяви Вашінґтону в тій справі. Політичні спостерігачі і знавці відносин в Совєтському Союзі кажуть, що це є мабуть „побожні бажання туристів", бо ґенеральний секретар ЦК КПСС Константин Черненко і міністер закордонних справ СССР Андрей Ґромико весь час вимагають далекойдучих концесій від Білого Дому, а саме відтягнення з Европи американських нуклеарних ракет середнього засягу Першінґ-2 і крилатих, якщо Захід бажає відновлення переговорів у Женеві.

ІСНУЄ МОЖЛИВІСТЬ особистої зустрічі президента Роналда Реґена з совєтським лідером Константином Черненком ще в цьому році, головно після повороту Реґена з Европи і Китайської Народної Республіки, — кажуть політичні спостерігачі і поінформовані у Білому Домі особи. „Президент ЗСА є дуже зацікавлений такою зустріччю із новим совєтським лідером", заявляють близькі співробітники Р. Реґена і політичні дорадники, але для такої зустрічі мусить існувати відповідна атмосфера, бо теперішній Вашінґтон не буде плазувати перед Кремелем і проситися на таку зустріч.

БІЛИЙ ДІМ СТОЯТИМЕ твердо за Едвином Місом, новонайменованим президентом Роналдом Реґеном ґенеральним прокуратором, справу якого тепер перевірятиме спеціяльний прокуратор найменований Департаментом справедливости. Але ця твердість, кажуть близькі до Президента особи, не триватиме вічно. Коли покажеться, що його кваліфікації чи його позакулісові махінації підривають престиж Р. Реґена, Президент напевно попросить Міса зрезиґнувати і не шкодити Республіканській партії в році президентських виборів.

ЧОМУ ОФІЦІЙНИЙ ВАШІНҐТОН є проти переносу американської амбасади з Тель Авіву до Єрусалиму? Політичні спостерігачі кажуть, що одною з причин є побоювання реакції численних арабських країн, які можуть категорично відмовитись від всяких переговорів із ЗСА, а також страх, що всякі екстремні елементи на Близькому Сході активно виступлять проти американських громадян затруднених в численних амбасадах ЗСА та інших американських підприємствах.

Мехіканська преса інформує про українські протести в Канаді

Мехіко Ситі. — Місцевий щоденник „Мехіко Ситі Нювз" у своєму числі з 4-го березня 1984 року подає у вістках „Довкруги світу" інформацію з Канади, а точніше з Вінніпеґу, що місцева група українців протестує проти вживання у канадських школах нового атласу Нелсона, в якому СССР представляють як один край, а не як федерацію різних республік.

Мехіканський щоденник пише, що Остап Гавалешка, член української організації Пласту у Манітобі, ствердив, що „новий атлас Нелсона, призначений для початкових шкіл Канади, показує Совєтський Союз як одну велику щасливу червону пляму".

У ЗАСУДІ В. МАРЧЕНКОВІ ІНКРИМІНУВАЛИ ЙОГО ДІДА

Ню Йорк. — З дисидентських джерел повідомляють, що справу Валерія Марченка причепили до справи його діда, історика Михайла Марченка, жертви сталінщини.

Як стало відомо, під час судової розправи проти Валерія Марченка, що велася Київським міським судом 13-14 березня 1984 року, йому інкримінували 11 листів, заяв і апеляцій, що він їх писав під час свого першого ув'язнення 1973-79 роках у Пермському таборі. Проти нього виступали як свідки таборові працівники, також місцеві мешканці — казахи з місця заслання Марченка. З болем і сарказмом мав заявити В. Марченко після засуду, що полковник КГБ Туркін отримає через Марченкову справу орден „Дружби народів" тому, що цей каґебіст влучив в цю справу питання азербайджанського, казахського та українського націоналізмів.

Між листами В. Марченкові інкримінували також лист до діда Михайла Марченка, відомого історика, ректора Львівського університету в 1940-41 роках, що був арештований під кінець 1941 року і просидів два роки і сім місяців, до 1944 року в тюрмі. Проф. М. Марченко відомий з його боротьби проти руйнування Золотоверхого Михайлівського Манастиря в Києві та інших неоцінених скарбів старокиївської церковної архітектури.

На суді причеплено справу Марченка до справи діда. Як „антирадянські" документи були інтерпретовані листи Валерія до діда, до двох східньо-німецьких журналістів, що описували здогадні жахи табору для політичних в'язнів у Чіле, і яких Марченко запросив оглянути такі ж (або й гірші) табори в СССР і порівняти їх. Далі фігурували дві статті про колишніх упівців („Знайомтесь — бандерівець Антон Олійник"); „Відкритий лист" до генерального директора ЮНЕСКО; стаття „Політичні в'язні в СРСР", яку він писав разом з Зіновієм Антонюком; стаття „Моя леді" – „Стюардесо, Стюардесо!" про стюардесу на літаку, стукачку КГБ; „Відкритий лист" до Шведського інституту нефрологів та інші.

Мати Марченка просила друзів на Заході вислати телеграму за неї до міністерства здоров'я в Москву, до начальника медичної служби МВД СССР і УССР, як також до генерального секретаря Компартії Константина Черненка такого змісту: „Мій син, Валерій Марченко, засуджений за статею 62 КК УРСР, буде днями етапований на місце позбавлення волі. Він невилічимо хворий на нирки. Етап може означати його смерть. Прошу вашого втручання, щоб етапувати його літаком у супроводі медичного працівника. Ніна Марченко".

Щоб рятувати В. Марченка, свого колегу-журналіста, німецькі й австрійські журналісти та видатні письменники вислали телеграми до різних підсовєтських установ. Між особами, які відгукнулися на заклик Ніни Марченко стати в обороні її сина, є такі як Гейнріх Боль, Ґюнтер Ґрас та інші. Недавно телеграми на захист Марченка вислали працівники Міжнародної Амнестії та Християнської міжнародної солідарности.

В. Мондейл виграв передвибори в Ню Йорку

Ню Йорк. — Колишній віцепрезидент Волтер Мондейл виграв передвибори в нюйоркському стейті, висуваючись тим самим знову на передове місце у передвиборчій кампанії на президента від Демократичної партії. Сенатор Ґері Гарт з Кольорадо мусів задовільнитися другим місцем, а негритянський проповідник Джессі Джексон третім.

За В. Мондейлем голосувало 606,295 виборців, тобто 45 відсотків голосуючих демократів, за Г. Гартом 367,890, 27 відсотків і за Дж. Джексоном 344,435 осіб, 26 відсотків. Політичні спостерігачі кажуть, що Мондейл взяв „приступом" місто Ню Йорк і за ним масово голосували жиди, члени робітничих профспілок, старші особи, які надіються на покращання їхнього економічного стану після приходу демократів до влади і частина негритян та пуерторіканців із старшої ґенерації.

На здивування багатьох спостерігачів Мондейл також отримав велике число голосів в інших місцевостях зокрема в Баффало, Рочестері, Сиракюзах, Олбані та багатьох інших. Головною допомогою для Мондейла був добре зорганізований апарат, що його персонально очолював губернатор стейту Маріо Квомо. Щодо Г. Гарта, то він мусів би виграти передвибори в Пенсильванії наступного вівтірка, 10-го квітня, щоб не тільки скріпити свою позицію, але підбудувати надію на номінацію в липні цього року на Конвенції Демократичної партії.

Якусь, може навіть важну ролю, відіграє з невеликим числом делеґатів Джессі Джексон, дуже активний і розумний „ грач" у цій передвиборчій кампанії. Від нього чи зглядно його делеґатів, які є дуже активні в Демократичній партії, може залежати доля того чи іншого кандидата при номінації. Так принайменше думають аналітики виборчої системи і теперішньої кампанії. Дж. Джексон здобув 80 відсотків усіх чорних голосів і принаймні 47 делеґатів, отже разом він тепер має 148 делеґатів.

Сен. Г. Гарт склав ґратуляції своїм противникам, а також губернаторові М. Квомо і посадникові Ню Йорку Едварду Качові за підготову і переведення передвиборчої кампанії. Він однак не перестає тведити, що З'єднані Стейти Америки потребують нового лідера, бо „стара ґвардія" демократів не переможе теперішнього президента Роналда Реґена.

Верховний Суд розглядатиме справу мовчазної молитви в школах

Вашінґтон. — Верховний Суд, несподівано для багатьох, зокрема для прихильників привернення молитви в публічних школах, погодився розглянути справу чи хвилина мовчанки перед навчанням в публічних школах є порушенням Конституції ЗСА і чи така форма влаштовує тих, які борються за привернення молитви і тих, які виступають настирливо проти такої форми. Судді Верховного Суду відмовились однак розглядати справу іншої форми полагодження цієї контроверсійної справи, яка стала приводом до широкої дискусії в пресі і на інших форумах, а саме чи читання відповідних пасусів з Біблії є порушенням конституційних прав американських громадян.

Понад 20 років тому стейти усунули молитву з клясних кімнат в публічних школах, покликаючись на перший додаток до Конституції, який вимагає сепарації державних установ від Церков. Хвилина мовчанки, яку не можна назвати молитвою, бо учні під час цієї мовчанки не мусять молитися, була введена в 1982 році в Алабамі, а пізніше у 22-ох стейтах. Очевидно й тоді були зорганізовані

Закінчення на ст. 4.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Льокальний патріотизм

За доказами відосередкового руху в історії України не треба шукати аж у княжих часах, де той рух дістав негарну, але правильну назву „княжих крамол". Не треба й вказувати на такі докази принижування влади, як сипання землі на голову новообраному отаманові на Запоріжжі. У роках новітнього українського визвольницького зриву сумною славою вкрилася Пашківська волость на Поділлі, яка настільки яскраво бунтувалася проти леґальної влади УНРеспубліки, що її прозвано „Пашківською республікою". Нічого й казати про повстанських отаманів, які єднали свій український патріотизм з анархічною поведінкою, а символом такого анархізму став Махно, який згодом, опинившись на еміґрації у Парижі, втішався пошаною серед французьких анархістів. Відосередковий, а не доосередковий гін українців став головною причиною трагедії України і її народу, яка продовжується по нинішній день.

Але є й лагідніші прояви того самого відосередкового руху. Ті активні наші діячі, які роз'їздять по різних осередках нашого поселення в Америці, одностайно стверджують, що навіть поважні й розважні українські патріоти у різних містах на американському терені не цікавляться проблемами загального національного чи загального крайового характеру. Повторяємо, що йдеться про патріотів, які вірні українській визвольницькій ідеї, уладжують у своїх місцях скупчення концерти-академії для пошани роковин 22-го Січня чи Шевченкових днів чи інших патріотичних імпрез. Але їхній патріотизм власне найбільше льокальний. Вони цікавляться проблемами своєї вузької льокальної громади, своїми власними імпрезами, своєю льокальною згодою чи незгодою.

Конкретно: хто сьогодні поважно і стурбовано цікавиться проблемою одного чи двох українських репрезентаційних організацій в Америці? Хто нині в широкій українській громаді в Америці цікавиться проблемою УДЦентру на чужині і боліє його станом? Коли заговорити про це з громадянами в Чикаґо, Дітройті, Клівленді чи Міннеаполісі, почуєте в різній стилізації той сам арґумент: маємо досить власних, місцевих турбот, надоїло нам займатися сварнями на верхівках громади, — ми тут працюємо в різних наших установах і організаціях і ми тут займаємося реальними ділами.

Це не дискусійна справа, що сварня в громаді взагалі відштовхує людей від участи в громадському житті. І це недискусійна справа, що такі події, як XIII Конґрес Українців Америки чи розв'язання Української Національної Ради понизили в очах всієї української спільноти в діяспорі авторитет тих установ. На IV СКВУ з'їхалось з усіх кінців світу кругло 500 умандатованих делеґатів і кругло інших 500 приходили на сесії як гості. Але це сталося тому, що люди інстинктовно відчули, що тій найвищій установі українців в діяспорі загрожує загин. Проте, врятувавши існування СКВУ — наші люди перестали цікавитися проблемами, які стали руба перед новим Секретаріятом СКВУ. Загал громади цим не цікавиться, загал громади зосередив свою увагу на місцеві справи.

Маємо діло з явищем льокального патріотизму, — відомим як сказано — в історії України в різних її періодах „Пашківська республіка" не була винятком. Також після проголошення 1-го Листопада Західньої Української Народної Республіки треба було висилати до деяких місцевостей відділи війська, щоби заманіфестувати його мешканцям, що українська державна влада не є фікцією ані фантазією. І вже давно були льокальні патріоти — і вони є й по нинішній день. З такого льокального патріотизму зродилася й ідея реґіональних видань в НТШ: ініціятори, редактори і співробітники тих видань-це безумовно українські патріоти і поява тих реґіональних збірників (одні з них кращі, інші поганіші, залежно від фахової чи аматорської редакції) — діло дуже корисне. Можемо потішати себе, що й серед німців баварець відмежовує себе від прусака, хоч обидва є німецькими патріотами і у французів провансалець не утотожнює себе з нормандцем. Коли тернопільці пишаються своїм Тернополем, а перемишляки чваняться, що вони діти Перемишля, то Україні це не шкодить. Шкода починається з хвилиною, коли льокальний патріотизм відтягає увагу патріотів від загальнонаціональної і загальнокрайової проблематики. Хто тут найбільш винуватий? І як можна впливати на льокальних патріотів, щоб вони не плекали ґеттоїзму?

Д-р Роман Осінчук

ДО 10-ЛІТТЯ Т–ВА „СВ. СОФІЯ" В ЗСА

I.

Дня 2-го січня 1984 року Блаженніший Патріярх Йосиф прислав привітальний лист до Управи й членів Товариства Св. Софія в ЗСА, з осідком у Філядельфії, з нагоди 10-річчя його заснування. Щоб зрозуміти, яку вагу прикладає наш Патріярх до Т-ва Св. Софія, центрального та його філій, — наведемо його власні слова з його листа: „... Половина часу моєї волі була призначена на те, щоб здобути для нашої Церкви й народу український католицький університет, придбати центр для українських паломників у Римі, зібрати у власну обитель розсипаних по світі монахів Студитів, яких відновив мій попередник Слуга Божий Андрей, і створити по світі в найбільших українських поселеннях центри нашої науки. Друга половина мого часу на волі присвячена була, щоб для моїх здобутків забезпечити моральну й фінансову базу. Для цього створив я Т-во Св. Софія у ЗСА, яке враз із римською центральною Св. Софією має вже за собою десять років праці — нелегкої, жертвенної праці одиниць, що відчули на собі відповідальність те почате діло зберегти, забезпечити й передати дальшим поколінням. Американське Т-во „Св. Софія" відіграло й відіграє першу ролю в цих моїх плянах..."

У своєму довшому листі Блаженніший Патріярх при своїй благородності дякує всім членам Т-ва та всім жертводавцям на „Патріярший Фонд" за труд і відданість цій преважливій справі та й за те, що за його покликом продовжують його діло, не зважаючи на труднощі чи й прикрощі. На закінчення свого листа сказав: „Вдячні будуть Вам покоління, для яких ви це зробили!".

Як відомо з деяких попередніх статтей у „Свободі" найперше було засноване центральне Т-во Св Софія в Римі в листопаді 1970 року та зачартероване як корпорація у Ватикані та в італійському уряді в Римі. Його Блаженство Патріярх Йосиф подав до відома всім вірним Помісної Української Католицької Церкви, що Т-во Св. Софія стало власником усіх наших патріярхальних інституцій, таких, як Собор Св. Софії; Український Католицький Університет, що до деякої міри здійснив давню, ще зі Львова мрію життя нашого Патріярха про Український Католицький Університет; парафіяльний храм Жировицької Божої Матері і свв. великомучеників Сергія і Вакха; Патріярший Двір і Музей; манастир ОО. Студитів; Духовна семінарія св. Софії; бібліотека й інші. Очевидно, Т-во Св. Софія очолило і працю, пов'язану з тими інституціями: наукову, видавничу, релігійну, виховну, курси для дияконів, вакаційні курси для відвідуючих студентів тощо. Блаженніший Патріярх старався поширити подібну працю та запевнити їй майбутність по всіх країнах нашого поселення. Ця думка лягла в основу філій Св. Софії в різних країнах: ЗСА, Канада, Англія, Бельгія та інші, щоб таким чином ширити національно-релігійну працю там, де живуть вірні ПУКЦеркви. На чолі згаданої корпорації Т-ва Св. Софія, яка не є церковною але мирянською інституцією, стоїть сам Патріярх Йосиф, але не як зверхник Церкви, але як особа. А працю під його проводом ведуть ним вибрані люди як священики, так і миряни. Очевидно, що новостворені філії Т-ва Св. Софія є зареєстровані та діють у різних країнах на підставі корпораційних законів даної країни.

Першою такою дочерньою установою було наше Т-во Св. Софія в ЗСА з осідком у Філядельфії, яку Блаженніший Патріярх оснував своїм листом із 16-го січня 1974 року. При цьому теж створив дві філії УКУ: одну у Філядельфії, а другу у Вашінґтоні. У тому ж році, дещо пізніше у своєму відручному листі, Патріярх Йосиф як голова корпорації Св. Софія писав: „Одним з головних завдань Т-ва Св. Софія є забезпечити дальше існування та розвиток згаданих інституцій. Щоб уможливити Т-ву Св. Софія виконати це важливе завдання поручаємо й уповажнюємо Т-во Св. Софія у ЗСА оформити в його корпораційних рамках також і грошову збірку під назвою 'Патріярший Фонд' на терені діяльности в ЗСА, та даємо наше патріярше благословення на ту діяльність з надією, що Т-во стане зразком і для інших країн українського поселення". Одночасно Блаженніший Патріярх звернувся до всіх вірних ПУКЦеркви на поселенні із закликом до всезагальної особистої постійної матеріяльної жертви та до організації збірок на „Патріярший Фонд".

Так постала десять років тому перша філія Т-ва Св. Софія у ЗСА. Одначе, поки розвинула свою роботу, то багато часу треба було зужити на купно домів у Вашінґтоні та Філядельфії, на пристосування домів для вжитку, а зокрема на клопітливі й довгі заходи для переборення спротиву різних нам неприхильних людей із сусідства будинку у Філядельфії, щоб вкінці отримати згоду т. зв. „Комюніті Борд" на купно та діяльність Товариства в цьому домі. Зате чартер і корпорацію Товариства отримало вже з кінцем квітня 1974 року.

(Продовження буде)

Степан Процик

СТРУКТУРНІ ЗМІНИ В УКРАЇНСЬКІЙ ГРОМАДІ

III

Реквієм „Організації організацій"

Постановою акредитації двох центральних установ у ЗСА IV Конгрес СКВУ залишив самопас декілька організацій, які не належать до жадної централі. (Це ще раз потверджує непляновість і припадковість Конґресу). Хоч недавно вони ще активно ставили відважні кроки в напрямі „правопорядку в УККА", то тепер вони зупинилися „ні в цих, ні в тих", не знаючи на котру їм ногу стати. Їхнє становище можна клясифікувати як обережність перед поповненням „гріха" солідарности з однією із централь, або як суспільно-політичну безпорадність в обличчі вимоги рішучішої і виразнішої суспільної ідентифікації.

Факт, що декілька більших і декілька менших організацій залишились рішучо нерішучими в стосунку до двох крайових організацій говорить дуже переконуючо про такі явища: УККА перестав бути для них централізуючою установою відколи партія сказала всім поплентачам, що без них вона обійдеться; існування другої такої установи побіч УККА вони не бажають; до якоїсь третьої нової одної централі вони прилучилися б зараз, але не мають про неї найменшого образу ані концепції. А найважливіше, неучасть у централях ніяк їм не пошкодила в їхній статутовій діяльності, ані не принизила їхнього авторитету в громаді. Одначе їхній рішучий крок на XIII Конгресі УККА і навіть їхнє сучасне переконання не зв'язуватися з жадною централею оправдується дуже серйозними міркуваннями, і, правдоподібно, серйозними дебатами внутрі цих організацій. Річ в тому, що ці організації не мають політичного, однорідного членства, але членство різних політичних льояльностей. Участь представника такої організації в одній із двох централь не імпонуватиме одній частині членства, а участь у другій дратуватиме другу частину. За умов однієї централі така сама проблема існувала й існуватиме, як лише на порядку дня появиться спірна точка, специяльно ідеологічно-політичного характеру. Отже, приналежність організації до такої централі вимагає розсварення членства внутрі організації.

Наявність сьогодні організацій осторонь централь доказує, що український еміґраційний Монтеск'є, архітект централі типу „організації організацій", поповнив грубе переочення, трактуючи всі організації однаково, і не добачуючи різниць у політичних льояльностях їхнього членства. Таким чином централя стала жалюгідним конґльомератом у руках політичних спекулянтів, яка сприяла фальшивим, асуспільним, і руїнницьким процесам в громаді, таким як, опанування групами неполітичних організацій („Народна Поміч", „Провидіння", „Самопоміч"), висування через них своїх людей на чоло, щоб збільшити число групових голосів у централі, творення паперових організацій, воскресіння організацій із мертвих і свобідна біржа мандатами централі поза її кулісами. Цього вистачало б на комплетне відкинення такої асуспільної, анормальної й аморальної системи нахабства давно, одначе, надиво, вона має ще й сьогодні заїлих ісповідників, в УККА, в УАКРаді, в організаціях, що осторонь і в багатьох індивідуальних діячах.

Можна сперечатися на тему, чи дійсно все лихо в громаді можна приписати системі структури і вказати на те, що навіть в ідеальній системі погані діячі створять хаос. Це дійсно так. Але створити і декадами плекати комічну структуру на те, щоб політичні діячі мали можливість безконтрольно уживати її як інструмент деморалізації і розбиття громади — це є таки національним скандалом.

Маємо два роди організацій: однорідні, голова яких повністю і з певністю може віддзеркалювати, репрезентувати й заступати політичні становища членів, навіть не питаючи їх, (ООЧСУ, СУМА, „Зарево", ОДВУ), і такі, які мають членство різних політичних організацій, і в яких такого тотального заступництва від голови вимагати не можна. (Самопоміч, товариства інженерів, лікарів і інші). А з тим існує ще специфікація на політичні й аполітичні організації, яких змішувати не можна. Участь представника аполітичної організації у вирішуванні політичного спору навряд чи можна вважати поважним або доцільним. В такій аномалії, в системі „організації організацій", найважливіший елемент суспільного процесу — воля індивідуальної людини — нехтується й губиться через надання вищого значення структурі, і через нехтування тим, що основою і погінною силою суспільного процесу є переконання людини, а не структура організації. Процес умандатування в такій системі складається із безлічі несправедливих, недоречних і неконтрольованих деталів: на конґрес,

Закінчення на ст. 3.

Ганна Черінь

Ровесники

Миронові Сурмачеві

Стоїть над краєм Атлантичним
Свобода, рівна до богів,
І жестом щирим і величним
Вітає щастя шукачів.

З усіх боків пливли народи
На смолоскип з її долонь,
А серед них — з її породи
Ровесник Статуї Свободи,
Живий, негаснучий вогонь.

Поглянь бо на космічні стрілки,
Розміряй віддаль і зазнач:
Молодший літ на вісім тільки
Від Liberty Мирон Сурмач.

Йому Свобода шлях світила
Ясніше від небесних звізд.
Вона була іще дитина,
Вітаючи його приїзд.

Сурмач трудивсь і вийшов в люди.
Він не ховавсь і не мовчав,
Щоб Україну знали всюди,
Бо їй належить рівність прав.

Почули ми: Свобода хвора,
Потрібно дати їй ремонт.
А Сурмача не візьме змора,
Бо в нього є бджолиний фонд.

Ну що ж, Свободі допоможе
Якийсь камінний ортопед,
Бо їсти, як Сурмач, не може
Вона пшеницю, січку й мед.

Свобода відпочине стільки,
Поки рука у процедурі.
А наш Сурмач пастиме бджілки
І буде грати на бандурі.

Сергій Радчук

Дещо про спадкові маєтки

Почуваюся до професійного обов'язку коротко з'ясувати деякі аспекти спадкових маєтків, особливо, коли спадкодавці тестаментно призначають свої маєтки, в цілості або частково, для спадкоємців, замешкалих у Совєтському Союзі.

Як відомо, опікуни спадщини виконують останню волю спадкодавця і правно несуть відповідальність за її виконання.

Існують випадки, коли спадкодавець призначає певну суму грошей своїм спадкоємцям в Україні, але під умовою, що ця сума має бути зужита опікунами спадщини виключно на закуп і висилку пакунків-одежі та інших життьових необхідностей.

Одначе, під натиском совєтських урядових чинників, спадкоємці примусово підписують повновласть (писемне уповноваження), офіційно заявляючи, що вони не бажають отримати спадковий маєток у формі посилок, але виключно у формі готівки — канадськими чи американськими долярами.

Відповідно нотаризована та державно підтверджена писемна повновласть іменує репрезентанта в Канаді, звичайно адвоката, якому дає повне право заступати совєтських спадкоємців та отримувати спадкові гроші в їхньому імені. Після відтягнення високих коштів тут і там, канадські чи американські доляри вимінюються на совєтські рублі та евентуально передаються на руки спадкоємців.

Без сумніву совєтська грошова валюта в руках спадкоємців не представляє такої самої сили закупу, як канадська чи американська, а тому спадкоємці через цю виміну дізнають значну втрату. Щоб запобігти експортові долярів, побажано робити тестаменти, застерігаючись, що спадковий маєток, або частина його записується в довір'ї на опікунів тестаменту з повним правом розпорядження, а вони відповідно рішатимуть в якій формі передати спадковий маєток спадкоємцям в Совєтськім Союзі. Слід зазначити, що якщо спадкоємці відмовляються отримувати товарові посилки, а зажадають грошей, тоді вони цим самим себе обезправнюють від спадщини, а їх частина маєтку переходить на інших спад-

Закінчення на ст. 4.

Марта Скорупська

ЧИ ТІЛЬКИ АПАТІЯ?

III.

Тут може й до речі звернути увагу цих кіл, що, крім переконання, що дисидентських рух — це арія з відспіваної опери, існують ще й інші можливі висновки. Так Рой Медведєв, російський історик-марксист, що живе в Москві, в статті під заголовком „Андропов і дисиденти" в американському квартальнику „Диссент" (зима, 1984) стверджує, що, незалежно від проголошеної „перемоги" (лапки його — М. С.) державної машини над дисидентським рухом, цей рух далі стимулюється загальним незадоволенням широких мас умовами в Совєтському Союзі, поганим постачанням та організацією виробництва, розкладом місцевих чиновників. Медведєв, сам не правозахисник, кінчає свої спостереження над внутрішньою ситуацією в СССР дуже промовистим ствердженням: „Я переконаний, що багато з видатніших інакодумців і сьогодні знайшли б дуже прихильну авдиторію на заводах, у колгоспах та в університетах, якби влада не забороняла такі контакти". Невже ж тут мова про те саме явище, яке для багатьох сьогобічних активістів вже стало частиною історії?

Висновок Медведєва також не збігається з висновками тих найпроґресивніших українських еміґраційних діячів, які повірили в пропаганду совєтського уряду про остаточне знищення правозахисного руху, і під сильним враженням польських подій поставили нині свою ставку на так званий робітничий рух. Поминаючи всі наявні різниці між польським робітництвом і порівняльно незорганізованими, несполітизованими, значною мірою зденаціоналізованими робітниками України, тут вражає ще й інше спрощення комлексу питань. А саме — хто, як і з чим прокладе шляхи з американських чи канадських академічних кабінетів до пересічного підсовєтського українського шахтаря, робітника заводу, колгоспника, офіціянтки в ресторані чи продавчиці в крамниці?

Чи ж бо не ті самі західні дослідники ствердили, що правозахисники-інтелектуали 60-их та 70-их років не зуміли нав'язати контактів „з масами"? Не входячи в правильність цього погляду (хай зацікавлені самі перечитають матеріяли дисидентського руху), можна поставити питання: а чи нав'яжемо його ми? Зрештою, я вповні *за* прокладування цих мостів, але не коштом трактування правозахисного руху як історичного минулого і апатії перед фактом арештів та засудів, що продовжуються, без огляду на проголошений стан „неіснування" ні руху, ні поодиноких дисидентів. Ледве чи Валерій Марченко, вирушаючи відсиджувати ще 15 років в ҐУЛаґу, готовий уже сьогодні виконувати ролю лише пасивної фігури в історичному пантеоні.

Це інтелектуальне відмежовування від політичних в'язнів, які страждають і лічать дні за дротами Мордовії та Уралу, призводить тих у нашому еміґраційному середовищі, чий фах є так зване „українство", до розлогих генералізацій. Узагальнений спосіб думання криє в собі небезпеку снування ґрандіозних „задумів". До такої категорії можна віднести широкозакроєні пляни вікрити українські бюра чи не в усіх столицях західнього світу і навіть в Японії, завдання яких є — ні більш ні менш — як впливати на громадську думку в тих країнах. Сюди належать колишні поїздки представників старшого революційного стаціонару на Тайван і сьогоднішні офіційні відвідини молодшої ґвардії Китайської Народної Республіки.

Не менш імпозантно звучить назва нового англомовного місячного видання видавництва „Сучасність" (тим разом у Лондоні) „Огляд совєтських національностей" („Совієт нешіоналиті сирвей"). Скромність задуму цього видання хіба лише в його 8-сторінковому форматі. Бо мета його, мовляв, „інформувати тих, хто визначає політичний курс, журналістів, науковців та бизнесменів (тут щоправда стоїть модніше „бизнесперсонз". — М. С.) про національності СССР та їхні проблеми". Далі не без гумору подані такі вістки, як те, що пересічна висота Вірменської республіки становить 5,000 стіп; що в столиці Казакстану відкрили студію кольорового телебачення; що в Латвії вандали знищили протягом останніх трьох років на 70,000 рублів публічних телефонів; що вУкраїні Рада добровільного товариства пожежників стурбована зростанням випадків, коли загоряються телевізійні апарати, і радить у разі пожежі неґайно їх вилучити, накрити густоплетеним рядном та викликати пожежників; написано тут теж про казакського слона, що говорить, але невідомо, чи по-казакськи, чи по-російськи. В ім'я об'єктивности треба сказати, що є тут і поважніші інформації (хоч для читабельности подані з таким самим середньошкільним гумором) як список змін у т. зв. номенклятурі по всіх республіках і навіть короткі замітки про арешти й засуди дисидентів різних національностей.

Одначе, на підставі перших двох чисел цього видання можна рішуче ствердити: добре, що сторонній читач не второпає, що це видання має інший стосунок до України, ніж як до однієї з кругло 100 національностей монолітної совєтської держави, чи, як редакція пише в своєму „Привітальному слові" в числі за січень ц. р., тієї другої Росії", в якій „національне питання" стало „леґітимним предметом вивчення для Заходу".

Маючи перед собою такий приклад наукової об'єктивности у підході до „національного питання", англомовний науковець, політик, чи хто б там не читав цей бюлетень, аж ніяк не закине „національного ухилу" редакції і цим самим беззастережно використає це джерело. Боюся, що саме такими виданнями збираються постачати свою мережу „українських бюр" ті, хто вміє думати „світовими маштабами". А такий вплив на світову громадську думку вже існує і без нашої участи.

Іронія і трагедія описаної ситуації полягає в тому, що загроза, перед якою стоїть українська нація, — дійсна, реальна і справді вимагає наполегливої і систематичної протидії від еміґрації, чи то пак від усіх українців на поселеннях. Можливості на це існують. І їх використовують ті, хто вміє чітко зідентифікувати проблеми і братися за розв'язування їх, додержуючись загальноприйнятих вимог. Так окремі журналісти і науковці друкують свої матеріяли у впливовій західній періодиці чи видавництвах. Таких прикладів багато. Хоч би назвати з найостанніших

Закінчення на ст. 4.

83-ій Відділ СУА в Ню Йорку, Н. Й.
запрошує Українське Громадянство на

ДОПОВІДЬ:

„Сучасна жінка і її права та обов'язки"

яку виголосить

адв. Нестор Олесницький

в середу, 11-го квітня 1984 р., о год. 7:30 веч. в домівці СУА, 108 Друга Авеню, в Ню Йорку, Н. Й.

УПРАВА 83-го ВІДДІЛУ СУА

Дирекція Українського Народного Дому в Ню Йорку, Н. Й.

повідомляє своїх Уділовців, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УДІЛОВЦІВ УНДОМУ

відбудуться

в неділю,, **6-го травня 1984 р., о год. 3-ій по пол. в приміщенні Українського Народного Дому 140-142 Друга Авеню в Ню Йорку**

Тому, що багато уділовців змінили свої адреси і багато листів повертається, Дирекція просить прийти на Збори та подати свої нові адреси до канцелярії УНДому.

ДИРЕКЦІЯ

ЗВЕРНЕННЯ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ

УКРАЇНЦІ!

Підтримайте законопроєкт ч. 4459, що його внесли 60 конґресменів. Цей закон створить Комісію, оплачувану державними фондами, для дослідження причин і наслідків голокосту в Україні в 1932-33 роках.

Організація — Американці в Обороні Людських Прав в Україні (АОЛПУ) — започаткувала масову акцію листами до американських законодавців у цій справі. Включіться в це діло. Ваша фінансова, або активна участь необхідна.

Посилайте Ваші пожертви та звертайтеся за інформаціями до:

AMERICANS FOR HUMAN RIGHTS IN UKRAINE
43 Midland Place ■ Newark, N.J. 07106

Історія України — чужими мовами

Працівникам Товариства для Поширення Української Науки особливо було приємно читати патріотичні дописи, переслані з чеками чи грошовими переказами на адресу Т-ва, що скріплює надію на краще майбутнє українського народу.

Іван Ґулич зі Сарасоти (Фльорида), прочитавши в щоденнику „Свобода" статтю „Історія України і 1000-ліття християнства на Україні", переслав чека на 500 (п'ятсот) долярів з побажаннями успіху Товариству для Поширення Української Науки світовими мовами, особливо на час світлого ювілею — 1000-ліття християнства на Україні, бож до цього величного свята причинився в княжі часи св. Володимир Великий, володар Київської Руси-України, впроваджуючи офіційно християнство і на українській землі і на периферії своєї імперії — в східній Европі.

Управа і екзекутива Товариства для Поширення Української Науки дякує громадянам за листи і щедрі дари для української науки та за моральну підтримку для Товариства у важливій праці напередодні 1000-ліття християнства на Україні. Товариство співпрацює з найстаршою українською екзильною науковою інституцією — Українським Вільним Університетом, що перекладає „Історію України" проф. Наталії Полонської - Василенко на світові мови.

Приблизно рік тому сл.п. о. Іван Кобат залишив спадок у сумі 1000 дол. і започаткував працю нашого Товариства, яке збирає фонди на переклад згаданої „Історії". Управа Товариства вірить, що українська спільнота включиться в цю загальноукраїнську акцію, щоб видати врешті історію України чужими мовами. Приблизно дві сотні жертвенних осіб, подібних до Івана Ґулича, могли б забезпечити успіх згаданої акції, тобто зібрання 100,000 долярів.

Щоб Товариству пощастило включити історію України в світову науку й належно інформувати політично-дипломатичні кола в світі про змагання українського народу на протязі 1000-ліття християнства на Україні, треба фінансової допомоги від громади: тому просимо пересилати пожертви до українського банку - „Кредитівки" на адресу: Ukrainian Selfreliance Federal Union, 1729 Cottman Ave. Philadelphia, Pa. 19111.

Чеки виставляти на: Ass'n for Promotion of Ukrainian Science No. 5069.

Пожертви можна відтягати від податку (IRS No. 23-2137454)

Управа і Екзекутива Товариства для Поширення Української Науки

Об'єднання Жінок ОЧСУ та Товариство Українських Інженерів у Філядельфії, Па.

запрошують на

ВЕЧІР ПАМ'ЯТІ ПОЕТА ЕВГЕНА МАЛАНЮКА

З МИСТЕЦЬКОЮ ПРОГРАМОЮ

в суботу, 14-го квітня 1984 р., о 6-ій год. веч. в залі УОКЦентру, 700 Сідар Рд., Дженкінтавн, Па.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США.

Пожертви на УВАН у США

Подаємо список жертводавців, які вплатили членські внески та пожертви для Академії від 1 жовтня 1983 р. до 10-го березня 1984 року.

2,000.00 дол. - Ф. Украдига (За заповітом)
По 1,500.00 дол. - В. Білинський, Український Народний Союз,
1,000.00 дол. - О. Скоп,
835.01 дол. - Б. Стефанович (За заповітом).
По 500.00 дол. - К. Бризгун (За заповітом, Й. Бутко, М.Єфремова (на видання І-го Тому „Джерел до новітньої історії України" , Л. Назаревич (За заповітом).
300.00 дол. - Л. Лиман.
По 250.00 дол. М. Антонович (на видання І-го тому „Джерел до новітньої історії України"), С. Геруляк, В. і Л. Кий, І. Кошелівець, Українська Православна Церква в США.
200.00 дол. - І. Коропецький.
По 150.00 дол. О. Домбровський (на видання І-го тому „Джерел до новітньої історії України"), М. Прокоп, О. Радиш (на видання І-го тому „Джерел до новітньої історії України").
140.00 дол. - І. Фізер.
по 100.00 дол. - Арка Ко., Х. Блаженко, І. Васинчук, Ю.Гординський, М. Громницький, А. Ґардецький, К. Кекало, І. Коровицький, В. Котенко, Р. Лисяк, Ю. Луцький, М. Овчинник, Б. Петріна, М. Савдик, Є. Скремета, О. Соловей, О. Тарнавський, Український Братський Союз, Українська Федеральна Кредитівка (Рочестер).
90.00 дол. - Н. Кордиш-Головко.
По 80.00 дол. Я. Гурський, І. Решетар.
по 75.00 дол. Д. Комілевська, Л. Терещенко, Б. Томків.
65.00 дол. Ф. Корсунь.
по 60.00 дол. К. Косенко, Р. Осінчук, О. Стобва.
55.00 дол. - В. Бакум,
52.00 дол. - Т. Цюцюра.
по 50.00 дол. - Л. Биковський, Я. Білінський, С. Бобиляк, В. Богданів, Н. Ведмідська, В. Воловодюк, В. Гаєвський, Л. Гайдамака, М. Галів, В. Гришко, А. Гувер, В. і У. Дячуки, М. і Ю. Задояні, В. Каницький, Т.Костюк, І. Кочур, П. Крамаренко, О. Кудрик, А. Кулик, М. Лебідь, Й. Мигайчук, О. Небеш, П. Одарченко, Я. Падох, Я. Панчук, В. Петришин, А. Селепина, С. Сім'яник, Ю. Старостенко, О. Суховерський, Філіпчак, Ю. Чапленко, Я. Чипак, І. Чінченко, Б. Худьо, П. Шатун, Т. Шеґедин.
по 40.00 дол. - о. М. Войнар, О. Домбровський, Р. Грицак, С. Костик, В. Лімонченко, М. Лобунька, З. Мельник, О. Несіна, І. Новосівський, Є. Нолден, В.Приходько, С. Рапавий, В. Рудко, Українська Кредитівка (Північний Вінніпеґ), Т. Цюцюра, І. та М. Шевченки.
По 35.00 дол. - Є. Дорош, В. Кочур.
По 30.00 дол. - І. Гаєвський, Д. Горняткевич, П. Коптунюк, Я. Микулович, В. Онуферко, З. Плітас, В. Рудко, М. Стефанів, В. Шиприкевич,
По 25.00 дол. В. Балабан, В. Бойко, П. Бопонний, Р. Борковський, Боровик, В. Бусяк, О.Воронін,, О. Вороняк, В. Гайдиш, Б. Герман, І. Головач, Ю. Гончаренко, Д. Горбей, О. Гудзовська, Л. Гусак, М. Дейчак, К. Денисенко, В. Душник, Н. Єфімова, М. Зілик, К. Кедровська, Ю. Кишакевич, В. Клос, О. Коваль, І. Козачок, Т. Козбур, М. Корінець, Д. Кострубяк, М. Крумшин, В. Левицький, О. Лобачевська, І. Макаревич, В. Марчук, Є. Матковська, Ю. Мацик, І. Мима, О. Небеш, С. Ничай, Й. Оришкевич, І. Панчак, А. Ромашок, П. Саварин, Н. Світлична, Ф. Сисин, Високопреосвященніший Мстислав, Митрополит Української Православної Церкви в Америці, Р. Сочинський, Т. Трачук, О. Чикаленко, М. Шаблій, Б. Шебунчак, О. Школьник, М. Шпетко, М. Цегельський, Д. Яценко.
22.00 дол. — Т. Козачок.
По 20.00 дол. Г. Білоус, В. Вальчук, В. Витвицький, М. Войтович, О. Волянський, В. Воронка, М. Галів, Й. Гірняк, З. Ґіль, Д. Горняткевич, М. Дорошенко, С. Захарчук, О. Коваль, Л. Коровник, В. Кулик, А. Кушнір, М. Кушніренко, І. Манченко, М. Мартиненко, М. Нешта, А. Никифоряк, Л. Палій, Г.Пашковська, О.Перхорович, Л.Підстригач, М.Ромах, А. Саранча, Н. Світлична, А. Старух, А. Стовба, Л. Туркевич, о. Я. Федуник, В. Чапленко, В. Шиприкевич, І. Яременко, О. Яценко.
По 15.00 дол. - М. Бачинська, Р. Борковський, О. Гадзинський, Р. Ґлух, Л. Ґригорчук, П. Гула, Д. Дмитренко, Ф. Капуста, Д. Кордуба, О. Лемчишин, І. Лисійко, Ю. Логин, С. Нечипорук, П. Палашевський, О. Пришляк, В. Садівник, М. Сосяк, Ю. Старосольська, Н. Терпецький, І. Ткачук, С. Фурса, О. Чикаленко, О. Шевченко.
По 10.00 дол. - А. Аксенів, М. Андрійко, О. Балабан, Г. Бодарева, М. Бойко, Т. Брикович, А. Бук, Я. Букачевський, З. Воробець, З. Гловяк, М. Головінська, К. Денисенко, І. Дзівак, Е. і В. Дзюбинські, Н. Домашевський, Є. Дубик, В. Евансів, Р. Загайкевич, В. Захвалинська, О. Зінкевич, О. Іванюк, Л. Кей, Я. Клим, В. Когутяк, Ф. Корсунь, М. Костирко, М. Криворук, Ю. Крижановський, Ю. Кузьмович, О. Кукрицька, М. Курчак, Ю. Кушнір, М. Лаврин, В. Левицька, О. Логінський, А. Матушевська, А. Меншега, В. Надгара, А. Наклович, С. Небожинський, Л. Ординська, Г. Орендаренко, Ю. Охримович, Ю. Павлишин, М. Пежанський, О. Петренко, О. Ратиш. М. Росціішевський В.Сердюк, Ю.Синоватий, М.Сольчаник, Е.Стецьків, П. Твердохліб, О. Тишовницький, Фриз, Й. Чиж, М. Чорний, Т. Юревич, А. Юриняк, І. Яворський.
По 5.00 дол. - О. Бачинська, С. Глут, Т. Гурська, Б. Казевич, В. Кізима, М. Ковалевський, Б. Козак, С. Коцибала, Р. Лазарчук, М. Ліщинський, В. Маєвський, П. Панків, М. Пилипчак, Ю. Форис.
3.00 дол. - С. Місило.

На вшанування світлої пам'яті:

1. С. Кротюка від М. Кротюк	1,000.00 дол
2. М. Солов'йова від М. Шерома	500.00 дол.
3. Ю. Каменецького від Н. Каменецької	100.00 дол.
4. М. Каплистого від М. Каплистої	100.00 дол.
5. Д. Маркевича від Е. Скремети	100.00 дол.
6. Б. Рака від О. Рак	100.00 дол.
7 З. Храпливого від М. Коця	100.00 дол.
8 А. Лампіки від М. Коця	50.00 дол.
9 М. Михалевича від О. Соловей	50.00
10. Т. Соснового від І. Петрончака	50.00 дол.
11. І. Ямрозика від родини	50.00 дол.
12. Г. Гордієнка від Н. Гордієнко	30.00 дол.
13. С. Ломацької від П. Одарченко	25.00 дол.
14. М. Незди від С. Незд	25.00 дол.
15. о. Н. Антохого від О. Антохої	20.00 дол.
16. Я. Зозулі від К. Кедровської	15.00 дол.
17. А. Прус від К. Кедровської	15.00 дол.
18. С. Пеленської від:	
Я. і Х. Пеленських	125.00 дол.
С. і Р. Морозів	25.00 дол.
М. Богачевської-Хомяк	25.00 дол.
Б. і О. Богославець	50.00 дол.
С. Богославець	25.00 дол.
Ю. і Х. Бук	50.00 дол.
А. і К. Бук	50.00 дол.
М. Пеленської	50.00 дол.
19. Є. Кмети від:	
О. Кекіш	10.00 дол.
П. Роман	10.00 дол.
І. і О. Коровицьких	20.00 дол.
Я. і І. Моцюків	10.00 дол.
П. і Н. Микитинів	20.00 дол.
А. Сівірського	40.00 дол.
Р. Скляра	10.00 дол.
о. І. Ткачука	10.00 дол.
Р. і А. Трохимчуків	10.00 дол.
М. Турецького	10.00 дол.
Р. Фенчинської	5.00 дол.
20 І. Юрченка від:	
В. Юрченко	50.00 дол.
О. і Ю. Бобровських	30.00 дол.
О. і С. Женецьких	30.00 дол.
Н. і М. Невмержицьких	25.00 дол.
Л. і М. Крумшинів	25.00 дол.
Н. Лівицької-Холодної	10.00 дол.
Д. Комілевської	10.00 дол.

Додаток: Д-р Галина Шимович-Рудницька (бл.пам. мужа д-ра Олександра Рудницького і св. пам. батька проф. Іонікія Шимоновича) - 100 дол. на фонд Винниченка.

Управа УВАН у США щиро дякує всім жертводавцям. Ці пожертви складають фінансову базу Академії. Зібрані кошти будуть витрачені на видання англомовних „Аналів УВАН у США", на публікацію нової серії видань „Джерела до Новітньої Історії України" і на утримання бібліотеки і архіву Академії.

Пожертви, які можна відтягати від податку, просимо надсилати на адресу: The Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the U.S. Inc. 206 W. 100 th Street New York, N.Y. 10025.

Пам'яті о. д-ра Михайла Ваврика, ЧСВВ

„Свобода" з 3-го березня цього року подала повідомлення НТШ про смерть свого дійсного члена, о. д-ра Михайла Ваврика, ЧСВВ.

Вперше почув я прізвище о. Михайла в 1937 році, від покійного вже о. ігумена Йосифа Лучинського, ЧСВВ, пароха церкви Царя Христа на передмісті Станиславова Майзлі. Не пригадую собі, при яких обставинах це було. Не сподівався я тоді, що зустрінусь з о. Михайлом у таборі полонених в Італії, а згодом у ЗСА. Можливо, що хтось опише про ту велику, корисну й відповідальну працю, що її виконував о. Михайло з іншими нашими священиками в Українському Допомоговому Комітеті в Римі, що його головою був Владика — Пастир скитальців — єпископ д-р Іван Бучко. Не повинна пропасти для історії ні одна деталь тієї багатогранної допомогової праці цілого комітету й відданих отців: Михайла Ваврика, д-р Івана Біланича, д-ра Івана Прашка, а згодом ще оо. д-р Мирослава Любачівського, Маріяна Дзьоби чи Дмитра Блажейовського.

Від першого дня перебування в таборі полонених в Італії я провадив щоденник, в який вписував цікаві події, „паролі" - поголоски чи зустрічі. Дещо з тих записів використовую в цій статті. Не буду описувати забагато про таборові будні, хоч для характеристики настроїв і відносин і про це треба буде часом згадати.

Беллярія, Італія. — Табір полонених — на полі 10-тисячне місто шатер, жарке сонце, недостатнє харчування, брак вісток про рідних, а від половини червня (1945 р.) додаткова „приємність" — настирливі домагання большевиків взяти нас під свою „опіку". Що буде з нами, чи українська еміграція знає щонебудь про нас? Табір пересичений різними, нераз набільш фантастичними „паролями" — поголосками, всі „з достовірних джерел". Діє також і аґентура, якій легко поширювати всякі дефетистичні вістки.

Ще під час переїзду з табору в Местро під Венецією до Удіне військовими автами з шоферами поляками (попадали й українці), що були членами т. зв. 2-го Польського корпусу, пішла вістка, яка дійшла завдяки українцям-шоферам аж до нашого Допомогового Комітету в Римі, що вояків Дивізії „Галичина" перевозять до Італії.

Можна собі уявити, як жадібно ловили наші отці з Комітету всі ті вістки, бо про долю вояків Дивізії доходили до них також різні „татарські" вістки, а, будучи на волі, знали про всі ті небезпеки, які висіли над нашими головами.

Авдієнція у Папи Пія XII. В почекальні о. Михайло Ваврик, може ще хтось з отців, а також полевий духовник шкотської панцирної бриґади „кулачників", як ми їх називали (бо на лівому рамені носили відзнаку бриґади — затиснений п'ястук), яка в тому часі (червень-липень) охороняла наш табір. Як звичайно буває під час вичікування у почекальнях, почались розмови між присутніми священиками, й о. Михайло довідався, що бригада шкотського священика (який по війні мав бути, як розказував мені о. Михайло, на місійній праці в Африці) несе охорону нашого табору. Можливо, о. Михайло залишив свій спогад про ту розмову, а також про авдієнцію в Папи, під час якої згадав про нас, вояків.

Отці з Комітету знали, де нас шукати, але не знали, в який спосіб до нас дібратись, бо потяги для цивільного населення ще не ходили. З гумором оповідав о. Михайло, які то пригоди мав він з о. д-ром І. Біланичем заки добилися вони до нас.

Благословення Владики Івана, найпотрібніші речі в течку, і в дорогу!

• • •

Двадцять четверто червня 1945 року — Зелені Свята. Цілий табір на Службі Божій. Шкоти з цікавістю приглядаються — така масова участь у Богослуженні їм подобається (про це згадав був о. Михайлові той же шкотський полевий духовник). Після Богослуження полковник Крат в коротких словах згадав про наших друзів, що пристали на шляху боротьби, і закінчив: „...чи Европа хоче того чи ні, а Україна таки стане вільною!"

На закінчення о. Емануїл Кордуба, наш таборовий декан, натякав, що про нас знає Рим — Владика д-р Іван Бучко, й, можливо, скоро матимемо гостей. Не пригадую собі, чи та вістка зробила якесь спеціяльне враження, чи прийнято її як чергову „паролю" — потіху.

25-го червня — Репатріяційна комісія перепитує. Основне питання: де народився? Нервове напруження велике.

27-го червня блискавкою рознеслась по таборі вістка про приїзд з Риму двох наших священиків — о. д-р Михайла Ваврика і о. д-ра Івана Біланича.

Дорога від „Олімпу" (мурований будинок, в якому містився український „штаб" табору) до брами, за якою вартує англійський вояк, заповнена таборовиками. Спостерігаємо в гурті старшин рідного брата о. Михайла, хорунжого Б. Ваврика. Всі очі звернені на шатро англійського коменданта.

„Ідуть!" — загомоніли зібрані таборовики. З командного шатра англійського коменданда вийшли дві постаті в чорних рясах — два отці з англійською ескортою. Запанувала тиша... Кожний вдивлявся, як гості повільною ходою прямують до брами. Її відчиняє наша внутрішня варта. Входять отці; стрілецтво зробило шпалір. Полковник М. Крат вітає дорогих гостей.

До о. д-ра Ваврика підходить його брат старшина Дивізії. Хвилину міряють себе очима, в яких заблистіли сльози радости, падають собі в обійми. Отець Михайло, вищий ростом, держить брата за рамена й вдивляється в нього. Чи пригадує собі його, бож лишив був вдома малою дитиною. Забагато зворушливих вражень, щоб щонебудь говорити. „Я мушу полагодити тут деякі офіційні справи, пізніше поговоримо!".

Біля хорунжого Ваврика земляки зі Золотого Поділля, хочуть привітати о. Михайла. Не одинокий о. Михайло зустрічався з земляками. Це саме було з оо. Біланичем, Любачівським, Прашком і Дзьобою.

Отці відбувають розмови на таборовому „Олімпі" з командою табору.

Після обіду о. Михайло зустрівся на довшій розмові з братом; про зміст розмови можна було догадуватися. Отець Михайло напевно хотів довідатися про батьків, родинні сторони, про воєнні події, бо до Риму виїхав ще перед війною. Згодом обступили о. Михайла земляки. Кожний хотів щось сказати, переказати, оповісти.

Сьогодні тяжко відтворити той підйом серед таборовиків. Взаємно переказували собі вістки та інформації, що їх почули від отців. Самі отці були дуже обережні в розмовах про майбутнє. Всіх запевняли, що Владика І. Бучко й цілий Допомоговий Комітет роблять всі можливі старання, щоб не допустити до насильної репатріяції.

• • •

Полковник Крат просив отців порушити в розмовах зі старшинами, підстаршинами й стрільцями деякі таборові проблеми, щоб втримати дисципліну. Слова о. Михайла виходили зі серця; не було штучности, говорив переконливо, думки були щирі. На ґутірці з підстаршинами 30-го червня 1945 року за суґестією полковника М. Крата, який побоювався внутрішньо - партійної боротьби, о. Михайло разом з о. І. Біланичем поінформували, що полковник А. Мельник і Степан Бандера перебувають в Баварії, недалеко від Авґсбурґу, де є поважні скупчення українців. Докладних інформацій про побутові умовини він не мав. Оповіли теж про невідрадну ситуацію українців в Польському корпусі та про велику поміч тих же українців для потреб римського Комітету. (Як жалко, що дотепер немає якоїсь основнішої праці про те!).

Отці пробули в таборі декілька днів. Вони мали роз-

Закінчення на ст. 4.

Структурні...

Закінчення зі ст. 2.

наприклад, одна людина уповноважнює кількох делеґатів від кількох організацій, інша лиш одного, а ще інша нікого; ця сама людина умандатовує ще одного делеґата від Народного Фонду, й сама може бути делеґатом титулом членства, наприклад, в екзекутиві; мандат можна купити, створивши паперову організацію й заплативши даток до УНФонду; делеґати від організацій вибираються не пропорційним голосуванням, але домовленням або звичайною більшістю, при чому меншість не одержує навіть одного мандата; група що при владі може „давати" мандати кому завгодно; делеґати неполітичних організацій змушені „заступати" політичні становища свого членства; від родини звичайно голосує один платник датку, а дружина голови родини, батьки й дорослі діти виключені від суспільного процесу; делеґати виключені від вибору конґресових комісій, яких вибирає екзекутива або Крайова Рада; делеґати часто не вибираються, а призначуються управами організацій. Через це вони не зобов'язані репрезентувати становища членства організації, а лиш лінію групи, до якої вони належать. Це є руйнуючий вплив на життя організації, членство якої змушене ділитися по лінії політичних льояльностей внаслідок приналежности до централі в системі „організації організацій".

Звичайно, якби хтось усі ці формальні недоречності заперечував ще коли ця система була вершком мудрости „батьків народу", то сказали б, що „в нього не усі вдома"... Але коли вона завела своїх архітектів і послідовників у сліпий кут — прийшла пора на прозріння. Це повинно привести усіх до конечности створення нових суспільних норм, на іншій базі, щоб більше орієнтуватися на людину, дати їй право рішати про її централю, і про тих, кого вона бажає мати у проводі. Прийшов час, щоб післати „у вічную пам'ять" організацію організацій, відкинути однобокість, ліквідувати структурні комбінації верховодства агресивних груп і застосувати старий, клясичний і найсправедливіший громадський принцип: одна людина — один голос!

У П'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Найдорожчого МУЖА

бл. п.

Михайла Островерхи

будуть відправлені

СВЯТІ СЛУЖБИ БОЖІ за Його душу:

в Ню Йорку, в церкві св. Юра, в понеділок, 30-го квітня 1984 р., о год. 8:30 ранку і в Римі, Люрді та в Гантері.

Прошу про молитви за спокій Його душі.

ОЛЕНА — дружина
І РОДИНА

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашого брата у Христі

бл. п.

Сергія Швайковського

буде відправлена

ПАНАХИДА

в неділю, 8-го квітня 1984 р. після Служби Божої, в церкві Св. Тройці, при 359 Брум вул. **в Ню Йорку**

Просимо Приятелів і Знайомих взяти участь у спільній молитві за спокій душі Покійного.

ПАРАФІЯЛЬНА РАДА

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА, БРАТА, СТРИЙКА І ШВАҐРА

сл. п.

ПАВЛА ПОКІНСЬКОГО

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в церкві св. Юра в Ню Йорку, Н. Й. у вівторок, 10-го квітня 1984 р., о год. 7-ій ранком

До ласкавої участи в Богослуженні та про молитви за спокій душі Покійного просять —

дружина — ЕВФРОЗИНА
дочка — ДАРІЯ

ПОДЯКА

Ми невимовно вдячні, що в часі наших, повних болю і жалю днів, ми зазнали багато любови, піддержки та помочі від Рідних, Сусідів, Приятелів і Знайомих. Дякуємо Усім за вислови співчуття, особисті, телефонічні та писемні.

Щиро дякуємо Всім тим, які віддали Покійному останню прислугу та відпровадили Його на місце Вічного Спочинку.

Складаємо сердечну подяку Всечеснішим Отцям С. Шевчукові, Л. Ґолдейдові і Т. Прокопові, з церкви св. Юра в Ню Йорку, за відслуження Парастасу, Панахиди і Служби Божої. Зокрема, щиро дякуємо о. С. Шевчукові за глибоку прощальну проповідь в часі Святої Літургії.

Щире Спасибіг д-рові Я. Падохові за прощальні, зворушливі слова — виголошені в похоронному заведенні, після Панахиди та д-рові М. Ценкові за надгробну промову, якою прощав Покійного, як шкільного Товариша та від Комітету Стрийщини.

Сердечно дякуємо Родинам Лешко, Чорний і п-ні М. Фітьо за поміч і опіку, як теж Родині Лешко за вінок та F. Williams, A. C. Nielsen Co. за кошики квітів, Родині Принада за жертву на радіопрограму оо. Василіян.

Наша особлива подяка Кузинові інж. О. Держко і д-рові З. Держко, що не жаліли труду, ні часу, а прибули з Чикаґо, щоби взяти участь в похоронах, та в тяжких хвилинах, бути разом з нами, та своєю присутністю облекшити наше горе.

Всім, що післали квіти, або зложили пожертви на Служби Божі, на добродійні цілі, замість Вічного Вінка на могилу Покійного, наша щира подяка і глибока вдячність.

На Служби Божі зложили: Ю. Бачинський, Е. Куровицький, І. Баранецький, В. Качунь, М. і А. Думка, С. Андрушків, М. Росцішевський, Б. Принада, П. Чорний, О. і З. Держко (Торонто, Канада), В. Гальма, Р. Николяк, В. Магмет, Е. Королюк, Я. Парахоняк, Т. Ляник, Н. Ковальчук, В. Ковташ, Р. Дякун, Родина Зваричук, Т. Бучак, F. Williams, P. Williams, G. Williams, J. De Luka, M. Kurilko, B. Korotash, J. Reklinski A. Sawitsky, T. Petrizzo, M. Port, K. Reineking, F. Di Maio, X. and V. Zerkal.

На Т-во Св. Софія — Патріярший Фонд, зложили: Орися, Остап і Зенко Держки 100 дол.; Евфрозина і Дарія Покінські 100 дол.; по 25 дол. — Осипа Безушко, Стефанія Штинда; по 20 дол. — Катерина Ґуґель, Марія Фітьо, A. C. Nielsen Co. 55 дол.

На „Збірник Стрийщини", зложили: Евфрозина і Дарія Покінські дол. 50; Орися, Остап і Зенко Держки дол. 25; Нестор Угера дол. 40; Е. і А. Мілянич дол. 15.

Нехай Всевишній Господь винагородить Вас щедро своїми обильними ласками.

Верховний Суд...

Закінчення зі ст. 1.

сильні спротиви противників молитви, які не бажали терпіти навіть хвилини спільної мовчанки.

Адміністрація президента Роналда Регена добивалась, як відомо, законопроєкту про привернення молитви до публічних шкіл, вважаючи що мовчанка є свого роду культом, чи навіть ,,новою релігією" у викривленій формі. Проблема молитви буде правдоподібно головною справою республіканців під час виборчої кампанії, бо, як відомо, у З'єднаних Стейтах тиск публічної опінії на законодавців є преважливою справою. Очевидно, під теперішню пору Президент радо підтримуватиме форму однохвилинної мовчанки.

Пам'яті...

Закінчення зі ст. 3.

мови також з поодинокими студентами, які вже поробили старання про заснування Студентської Громади. В поворотну дорогу отці взяли зі собою багато адрес і приобіцяли післати їх не тільки до Австрії й Німеччини, але також до Канади і ЗСА, бо дехто з таборовиків мав адреси своїх рідних за океаном, а було й декілька уроженців Америки й Канади, які зголосилися до Дивізії.

Ця перша візита отців у Белларії принесла дуже скоро як для таборовиків, так і їхніх родин в Австрії й Німеччині дуже багато радости, бо батьки повіднаходили синів, а мужі — жінок і дітей.

• • •

Будучи в Римі в 1975 році, показував мені Владика М. Марусин дуже гарно упорядкований архів римського Комітету, як і приватний архів Архиєпископа Івана Бучка, в якому напевно є збережені детальніші інформації про кур'єрсько-дипломатичну працю наших отців. Архів є під спеціяльною опікою Архиєпископа Марусина й жде на свого дослідника.

Згадуючи з перспективи минуло про ті роки, мусимо подивляти незвичайну працьовитість членів Комітету, бо всебічна опіка над 10-тисячним табором, з шкільництвом, пресою, закордонними студіями, вимагали багато праці. Сьогодні ті роки й події забуваються, хіба, як у цій статті при нагоді посмертної згадки відгребується пам'ять про того чи іншого працівника.

Отець Михайло декілька разів відвідував табір; його великою заслугою була таборова гімназія. Згодом приїжджали до нас інші, вже згадуванні отці, головно для душпастирської допомоги нашим таборовим капелянам.

Серпень 1946 року. — Вибрався я ,,на чорно" до Риму. Отець Михайло заопікувався мною, влаштував авдиєнцію у Владики І. Бучка, якого я поінформував про життя в таборі, а також влаштував зустріч з о. д-ром Мелетієм Войнарем, ЧСВВ, з яким я був зустрівся в травні 1942 року в містечку Лозова, на південь від Харкова.

Блаженної пам'яти о. Михайло був реалістом; вказував нам, членам редакції ,,Життя в таборі", на наші нереальні пляни чи то переїхати до Риму й видавати там газету, чи старатись про 'гуртову еміграцію' до котроїсь з американсько-канадійських редакцій. Признаюся, що в той час ми мали деякий жаль до о. Михайла, що вказував нам на нереальність таких плянів. Пізніше я побачив, що він мав повну рацію.

Можливо відхід у вічність одного з добродіїв колишніх вояків Дивізії ,,Галичина" о. д-ра Михайла Ваврика, ЧСВВ, спонукає когось із Братства колишніх Вояків Дивізії започаткувати збирати матеріяли про ту велику допомогу Архиєпископа Івана Бучка, римського Допомогового Комітету і його відданих працівників, українських католицьких священиків, серед яких ім'я о. Михайла треба ставити на одне із перших місць.

Треба поспішати, поки є ще живими деякі співтворці того того великого діла — допомоги потребуючим. Чи здають собі справу колишні вояки, сьогодні абсольвенти еспанських університетів, що у здійсненні їхнього виїзду на студії багато допоміг о. Михайло своїм заступництвом і дипломатичним хистом.

• • •

Приємною була зустріч з о. Михайлом у Чикаґо; приємно згадувалось часи 1945-46 років; багато дечого цікавого він оповідав, приготовляв статтю про ті часи до збірника ,,Ріміні". Розпитував про спільних знайомих. Обіцяв переконати свого брата о. Василя, ЧСВВ, щоб написав свої прецікаві спомини з війни на східньому фронті.

В Чикаґо викінчив свою малу історію про василіянські манастирі. Із видимим зворушенням згадував о. михайло про трагедію на пластовому таборі Великий Луг.

Капітула Василіянського Чину покликала його до Риму. Нові завдання, нова праця. В Римі він використовував вільні хвилини на збирання матеріялів для задуманих наукових праць; не поривав контактів з Чикаґо, з старими добрими знайомими підтримував кореспонденційний зв'язок. Отець втішався серед парафіян церкви св. Отця Миколая любов'ю і пошаною.

1975-ий рік. Велика група чикаґських прочан виїхала відвідати Рим. Отець д-р Михайло Ваврик заопікувався чикаґськими прочанами, як батько дітьми. Великий знавець Риму, був він провідником в огляданні історичних і архітектурних пам'яток, даючи при тому прекрасні пояснення.

Остання наша зустріч у Ґантері. Було приємно слухати його цікавих проповідей. Нарікав, що щось зі здоров'ям у нього не в порядку. Мужньо змагався з тією жахливою хворобою, яка врешті зламала його знеможене тіло.

Відійшов від нас ревний священик, визначний науковець, людина люблячого серця, для якого дороговказ Христа-Спасителя помагати ближнім не був тільки темою проповідей, але реальним ділом. Колишні вояки Дивізії ,,Галичина" згадуватимуть того, хто перший допоміг їм нав'язати контакт з зовнішнім світом, з їхніми найріднішими, і ніколи не забудуть бл. п.о. Михайла Ваврика.

Орест Корчак-Городиський

Чи тільки...

Закінчення зі ст. 2.

статтю Марка Царинника в американському місячнику ,,Комментари" (листопад 1983 р.) під заголовком ,,Голод, що його 'Таймс' не зміг знайти"; на неї, тільки за короткий час від її появи, відкликався вже двічі такий відомий автор, як Сидні Гук (,,Комментари" за лютий і березень ц. р.). Інші розпрацьовують тематику, заборонену в підсовєтській Україні, в намаганні заповнити прогалини у своїх сферах, що виходять поза межі комуністичної ідеології або фолкльорного становища української культури. До цієї категорії діяльности, яка дійсно дає якісь осяги, також належить місячне двомовне видання ЗП УГГ ,,Вісник репресій в Україні", що його самотужки вже від 1980 року видає Надія Світлична. Незалежно від того, що виходять ,,Вести из СССР" під редакцією Кроніда Любарського, в яких документуються й українські події. ЗП УГГ правильно розуміє доцільність і потребу окремого видання про репресії на території України. Уможливлюють це видання передплати та жертвенність порівняльно малого кола одиниць. Але скромні фінансові засоби Закордонного Представництва Української Гельсінкської Групи вичерпуються, і без поповнення фондами це єдине видання, присвячене виключно хроніці поточних подій в Україні, стоїть перед загрозою бути ,,останнім могіканом" українського правозахисного руху на Заході.

Попри свою ,,скромність" вище описана діяльність таки дає наслідки. Якщо я не перелічую все, що належить до цієї категорії, то тільки тому, що в цій статті хотіла звернути увагу саме на недоліки і вади у нашій діяльності, скерованій на Україну. Ні мої критичні зауваги, ні мої рекомендації не претендують на оригінальність. Одначе, апатія і мовчанка, на тлі яких щойно відбувся засуд Валерія Марченка, змусили мене хоч для себе замислитися над становищем, у якому ці явища вже стали звичними. Суспільство як цілість не може виконувати завдань, що їх здатні виконувати лиш компетентні одиниці. Але від суспільства вимагається критичного ставлення до тієї діяльности, яка проводиться, щоб вона не перетворювалася на безвідповідальні виступи професійних патріотів. Тільки суспільство як цілість (а отже кожен член суспільства) може і мусить реагувати негайно, масово і послідовно на такі явища, як арешти і засуди провідних представників українського народу.

Діяльність ,,клаптика України"

Із дотеперішніх українських поселень на Фльориді, коли враховувати Маямі і Ст. Пітсбурґ, Апопка, або уточнюючи ,,Українське село", — наймолодше між ними. І коли я 10 років тому втікаючи від нюйоркського холоду, завітав до Апопки, то на тому місці, де тепер пишається ,,Українське село" своїми коло 50-ма чепурними домами, були великі помаранчеві сади, поміж якими вже були прокладені биті дороги. А посеред помаранчевих дерев, що рясніли тоді доспілими соковито-золотими кулями, які нагадували собою сотні різдвяних ялинок, стояла на пагорбі хата-вілля Степана Ковальчука, одного з засновників ,,Українського села". У другого співзасновника цього ,,клаптика України", Володимира Дем'янчука, який в той час жив поза селом, я і перебував мою першу зиму на соняшній Фльориді.

Але які ж просто неймовірні зміни заіснували від того часу. В теперішньому ,,Українському селі" пишається тепер при в'їзді до нього будинок Об'єднання святого Володимира, в якому приміщується теж українська католицька церква із парохом А. Назаревичом. Має церква і свій власний хор під диригуванням проф. О. Кулинича, відомого теж із виступів на різних українських імпрезах, які проходять у цьому обширі Фльориді.

І треба признати, що теперішні мешканці ,,Українського села" докладають усіх зусиль, щоб якомога найкраще, розголошувати добре ім'я про українську самобутність, культуру і мистецтво на терені Фльориди. Свою найінтенсивнішу політичну та культурну діяльність українська громада проявляє у ,,розквіті зимового сезону", який розпочинається нашим національним святом, Актом Злуки Українських земель - 22-го січня.

У цьому році так само, як це було у попередніх роках, мейор міста Апопка Джан Ленд проголосив день 22-го січня ,,Українським Днем" і наказав вивісити на щоглі цитаделі поруч американського український прапор, а на зібранні міської леґіслятури виглосив промову про це святкування і його значення для українців. У нашій церкві була відслужена Служба Божа за здоров'я українського народу та Панахида за тих борців, які полягли в обороні нашої держави.

Під час зимового сезону відбуваються також і різні інші українські покази і виступи, а закінчується сезон плянуванням із показом писання і виставкою великодніх писанок. Мабуть, ніде в іншому місці Америки за старанням і допомогою фахової учительки мистецтва Сари Ковальчук, вчать дітей писати взори на писанках. У цьому році прийшло аж декілька запрошень, щоб у школах провести цю програму, очевидно, із показом окремого фільму, який особливо у середніх школах учні прийняли із своєрідним захопленням.

При цій нагоді варто згадати, що одним із найперших та найуспішніших виступів у минулому був показ писання писанок у ,,Волт Дисні Ворлд Віллледж" де було висвітлено окремий фільм, який побачило щонайменше коло 100.000 відвідувачів із цілих ЗСА. За оцінкою дирекції ,,Дисні Ленд", це був один із помітніших показів нашого мистецтва, і це теж промостило дорогу нашому черговому культурно-мистецькому виступові — для танцювального ансамблю ,,Україна" з Чикаґо, що втішався дуже високою оцінкою.

Поруч вищезгаданих досягнень, має наше ,,Українське село" ще і дещо менші, але не менш цікаві здобутки. Так, для прикладу, ,,Українське село" видало свої різдвяні й інші картки. Їх скомпонувала і графічно оформила Розалія Ковальчук-Ганд, а для кращого ефекту вжито було іншого кольору папір. Та, може, найцікавішим було те, що їх видруковано ,,кустарними засобами" у друкарні Апопки із чіткою відміткою, що їх видало ,,Українське село" у мистецькому оформленні Р. Ковальчук-Ганд.

Про Розалію Ковальчук-Ганд варто згадати ще й тому, що здебільшого всі дотеперішні культурні та мистецькі почини поставали з її ініціятиви. До чергових слід зарахувати показ писання писанок, який вона вестиме у Мистецькому центрі Лок Гейвен в музеї Орляндо в понеділок 9-го квітня ц.р. А в кінці вересня 1984 року на Міжнародному мистецькому фестивалі в Орляндо запрошено взяти участь ,,Українське село" з тим, що йому призначать для цього навіть ,,окрему українську вулицю".

Яр Петрович

Дещо...

Закінчення зі ст. 2.

коємців в Канаді — чи це будуть названі особи, а чи релігійні, культурно-освітні українські установи.

У червні 1982 року, Онтарійський Верховний суд розглядав спадкову справу, де покійний у своєму тестаменті залишив поважну суму грошей на українські організації в Канаді, а решту маєтку призначив для рідних в Україні, під умовою, що вони приймуть призначений їм маєток у формі пакунків.

Вкоротці після смерти покійного, рідні в Україні, через свого уповноваженого правника в Канаді, вимагали передання призначеного їм маєтку у формі грошей, а опікуни спадщини відмовились.

У висліді справа опинилась у суді. Онтарійський Верховний суд рішив, що тестамент покійного був так приготовлений, що тільки опікуни спадщини мають повне право рішати чи посилати рідним в Україну пакунки чи гроші.

Це рішення є важливим та його повинні мати на увазі всі ті, що в своїх тестаментах залишають майно рідним в Україні.